

Samenvatting brochure Dubbel bijzondere leerlingen

In de multimediale brochures van het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid belichten we telkens een ander thema. dubbel bijzondere leerlingen.

Dubbel bijzondere leerlingen zijn leerlingen die zowel kenmerken van hoogbegaafd als kenmerken van een leer-, ontwikkelings- en/of gedragsprobleem hebben. Denk daarbij bijvoorbeeld aan dyslexie, een autismespectrumstoornis (ASS) en/of een aandachtstekortstoornis met of zonder hyperactiviteit (AD(H)D). Deze leerlingen vormen een diverse groep. De verschillen tussen dubbel bijzondere leerlingen zijn groot, zelfs wanneer het gaat om leerlingen met dezelfde leer-, ontwikkelings- en/of gedragsproblemen. Het risico bestaat dat de kenmerken van (hoog)begaafdheid en/of de leer-, ontwikkelings- en/of gedragsproblemen niet worden herkend, omdat die elkaar 'maskeren'. Leerlingen kunnen ook een zogenoemde asynchrone ontwikkeling doorlopen. In dat geval ontwikkelen zij zich in een of meerdere ontwikkelingsdomeinen sneller ten opzichte van andere ontwikkelingsdomeinen. Daarom is herkennen niet vanzelfsprekend en zullen interventies altijd maatwerk moeten zijn. Om deze leerlingen passender onderwijs aan te bieden, vraagt dit echt een tijdsinvestering van alle betrokkenen.

Kijken naar het individuele profiel

De eerste stap is dat je vanuit een heel breed perspectief verkent wat het individuele behoefte profiel van de leerling is. Dat betekent dat je zowel kijkt waar de leerlingen talent en kracht laat zien en waar de leerling drempels ervaart. Op die manier kun je maatwerk bieden en voldoen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen. Daarbij zijn twee aspecten belangrijk.

- Herkennen of de leerling wel dubbel bijzonder is, het gaat erom hoe dat profiel de behoeften van die leerling beïnvloedt. Kijk ook naar factoren als motivatie, emotionele beleveniswereld en sociaal welbevinden. Deze informatie maakt het unieke profiel weer een stuk duidelijker
- Plaats je respons op het talent en de kracht van de leerling voorop zodat de leerling niet steeds als eerste geconfronteerd wordt met dat wat 'er mis is'. Een passende didactisch en/of pedagogisch antwoord komt zowel aan zowel de hoge cognitieve capaciteiten als de kenmerken van een de problemen tegemoet.

Een antwoord op het individuele profiel

De kwaliteit en resultaten van het leerproces van dubbel bijzondere leerlingen neemt toe als zij keuzes mogen maken in wat ze willen leren, hoe ze dat willen leren, met wie ze dat willen leren. Spreek duidelijk met de leerlingen af hoe de doelen er concreet uitzien en hoe ze met de leerproducten die ze opleveren ook kunnen aantonen dat de doelen ook behaald zijn. Deze flexibiliteit in hun leerproces en controle over hun leerproces zorgt dat leerlingen meer eigenaarschap ervaren met betrekking tot de kansen van succes. Bedenk je goed dat niet álles onderhandelbaar hoeft te zijn. Sommige doelen moeten nu eenmaal bereikt worden en het soms is er ook een vaste route die daar nu eenmaal voor gevolgd dient te worden. Wees heel duidelijk in waar bandbreedte zit voor het eigenaarschap en waar die bandbreedte door de omstandigheden beperkt is.

Het is minstens net zo belangrijk dat je met de leerling bespreekt wat bijdraagt aan hun psychologische veiligheid. Zo is het bijvoorbeeld van belang dat ouders, leraren en begeleiders zich tolerant opstellen voor de asynchrone ontwikkeling die sommige van deze leerlingen doorlopen. Maar ook dat er aandacht is voor de identiteitsontwikkeling van dubbel bijzondere leerlingen. Deze leerlingen ervaren soms een groot verschil tussen zichzelf en hun medeleerlingen. Ze kunnen die verschillen niet altijd een plaats geven omdat zij voelen dat ze anders zijn dan andere begaafde leerlingen maar ook anders zijn dan medeleerlingen met vergelijkbare leeren of ontwikkelingsproblemen. Leerlingen die inzicht ontwikkelen in 'hoe ze in elkaar zitten' en dat al hun talenten en uitdagingen bijdragen aan wie ze zijn, tonen een groter welbevinden dan leerlingen die dit inzicht niet kunnen ontwikkelen.